

Energie Coöperatie Westerveld

Nieuwsbrief april 2022

Algemene Ledenvergadering 2022 - Koerswijziging

Op 17 februari 2022 werd de algemene leden vergadering (ALV) gehouden. Er werd afscheid genomen van Henrik Koetsier, oprichter van de EC/W en jarenlang fervent promotor van groen gas. Een nieuw bestuurslid, Flip Oude Weernink zal het bestuur versterken. Zijn kracht ligt op gebied van duurzame mobiliteit en hij zal zich bezighouden met het samenspel van de auto accu en de woning.

Er werd besloten tot een structurele verandering in de voorwaarden voor het lidmaatschap. De voorwaarde dat een nieuw lid één of meer certificaten van 50 euro moet kopen is overboord gezet. Lid worden wordt laagdrempelig en de financiële bijdrage zal beperkt worden tot de huidige jaarlijkse kostenbijdrage van 10 euro. We gaan er van uit dat we met deze koerswijziging meer leden kunnen krijgen; dat is nodig willen we inbreng kunnen hebben bij overheden en coöperatieve organisaties. En natuurlijk dat zich meer mensen beschikbaar stellen voor het bestuur!

Geef u op als lid van de Energie Coöperatie Westerveld voor 10 euro per jaar - stuur een mail naar info@ecwesterveld.nl. Je ontvangt dan een leden formulier. Het formulier is ook als bijlage bij deze nieuwsbrief gevoegd.

Nieuws en Ontwikkelingen

1. Regionale energiestrategie (RES)

Ingevolge de uitrol van het klimaatplan zijn de gemeenten aangewezen om regie te voeren voor de energietransitie. Dit vindt gecoördineerd plaats in een groter verband met de provincie Drenthe die een van de 30 energie regio's in Nederland vormt. Vorig jaar werd de gemeentelijke ambitie voor grootschalige elektriciteitsopwekking geformuleerd (RES 1.0). Op dit moment werkt de gemeente aan de transitievisie warmte (TVW). RoyalHaskoningDNV is belast met het uitwerken van de TVW - als deel van dit werk werden verscheidene partijen waaronder de EC/W betrokken in een interview. (Zie hoofdartikel transitievisie warmte).

2. ALV DrentseKei (Drentse Koepel Coöperatie Energie Initiatieven)

De EC/W heeft overleg gehad met de KEI over de begrippen lokaal eigendom en participatie. Een belangrijke eis van het klimaatplan is dat duurzame projecten

worden ontwikkeld op basis van 50% lokaal eigendom en participatie van de bewoners. Er is nog veel te doen om tot de gewenste invulling voor duurzame energieprojecten voor de gemeente te komen. De EC/W wil dat de bewoners worden betrokken in de discussie.

3. Periodiek overleg EC/W en gemeente

Op 9 maart 2022 is een overleg met de gemeente geweest als deel van het periodiek overleg. Belangrijke punten: De EC/W vindt dat ontwikkelaars die projecten in de gemeente willen bekijken een podium moeten krijgen om hun voorstellen en ervaringen over samenwerking met coöperaties en gemeenten te presenteren. Ook de invulling van lokaal eigendom en participatie is onderwerp van overleg.

4. Energiecoaches en Warmtescans: nog een lange wachtlijst

Er zijn twee nieuwe energiecoaches toegevoegd aan het team. Zij volgen nu de opleiding die wordt gegeven door ZuinigWonen in Aalden vanaf 17 maart 2022.

5. Energietransitie Westerveld - belemmeringen door congestie

De congestie op het E-net van Enexis vormt een heet hangijzer voor grote zonen wind projectontwikkelingen, zodat plannen en ideeën in de wacht staan. Ook de RES 1.0 ambitie om grootschalig de daken van woningen en bedrijven van zonnepanelen te voorzien stagneert. Anderzijds leidt de hoge E-prijs ertoe dat bewoners weer meer panelen op de eigenwoning leggen.

6. Zonnepark op het Zandmeer van Calduran (grens Hoogersmilde en Westerveld)

Een groepering van Calduran Kalkzandsteen, de EC's Duurzame Smildes en Westerveld, ontwikkelaar Adamant Renewables en BronnenVanOns voeren een verkenning uit naar een drijvend zonnepark op de Achterplas. Er wordt nu gekeken hoe de opgewekte elektriciteit zoveel mogelijk lokaal gebruikt kan worden, bijvoorbeeld door Calduran zelf, zodat met een goedkopere netaansluiting volstaan kan worden. Ook wordt aandacht besteed aan een participatieplan waarover de EC/W overleg voert met de gemeente Westerveld.

7. Groen gas

Op 4 maart 2022 werd een groen gas seminar gehouden, georganiseerd door de provincie Drenthe, de NMFD, Drentse Kei in samenwerking met energie coöperaties (EC/W initiatiefnemer). Later in deze nieuwsbrief is een uitgebreid verslag opgenomen.

Op een tweede front werkt NewEnergy Coalition Groningen, samen met een aantal coöperaties aan het stroomlijnen van processen en regelgeving voor initiatieven voor groen gas opwek. Dit heeft geresulteerd in een brief aan de overheid met het voorstel voor overleg over meer flexibeler subsidieregelingen zodat projecten niet stranden.

8. Energielandschap A32

Er is voorgezet overleg met de 'A32 - groep' waarin gemeenten Westerveld, De Wolden en Meppel, de NAM, Rendo en een aantal energie coöperaties deelnemen. Rendo heeft als doelstelling om in 2030 het gasnet geheel van groen

gas te voorzien. Meppel bekijkt mogelijkheden voor groen gas nu een warmtenet minder aantrekkelijk is gebleken en ook technisch lastig uitvoerbaar is voor de oude binnenstad. De EC/W ziet de ontwikkeling van een regionaal energie landschap langs de A32 als redelijke oplossing om de noodzakelijke duurzame energie op te wekken en het Drents landschap te ontzien.

Onze activiteiten onder het voetlicht

Energie- en warmtescans

In maart 2022 waren 45 warmtescans en 90 verkennende energiescans uitgevoerd. Er zijn nog ca 100 aanvragen in uitvoering of op de wachtlijst. Werk gaat gestaag door.

Reizend Energiecafé

De EC/W werkt aan een road-show langs de buurthuizen om met de bewoners in Westerveld op hun eigen plek de discussie aan te gaan over de energietransitie. Er worden inleidende presentaties gehouden gevolgd door discussie tussen en met bewoners.

Slimme koppeling E-auto en woning

Een van de manieren om minder afhankelijk te worden van energie toevoer via het net (G en E), is de woning energie-technisch anders te organiseren. Er is voldoende zonne-energie om de woningen het gehele jaar van warmte te voorzien, maar dan moet de zomerse warmte wel opgeslagen en bewaard kunnen worden voor gebruik in de winter. Er zijn in Nederland diverse proefprojecten voor warmte opslag. O.a. werken bedrijven Broekman en Sjabbens, Diever aan een off-grid idee voor koloniewoningen in Frederiksoord. In ECO-dorp, Brabant vindt een proefproject plaats waarbij warmte in basalt reservoir wordt opgeslagen voor gebruik in de winter. Voor elektriciteit zijn batterijen voor seizoenopslag onhaalbaar. Maar met de grote accu in elektrische auto's kan interactie met de woning plaatsvinden zodat de eigen opwek maximaal zelf gebruikt kan worden en onvoordelige teruglevering vermeden. De EC/W doet studiewerk en heeft ook de wens een woning tot proefwoning te maken. *In een volgende nieuwsbrief volgt een meer uitgebreid artikel hierover.*

Warmtepompen - Oproep delen van ervaring met warmtepompen

Er bereikt ons een toenemend aantal vragen over uitleg over warmtepompen, zoals: 'Voldoet de isolatie', 'Wat voor type is best voor mij', 'Hoeveel geluidsoverlast kan ik verwachten'. De EC/W wil bevorderen dat gebruikers van warmtepompen ervaringen gaan delen zowel onderling als met toekomstige gebruikers. We nodigen lezers uit om over hun eigen ervaringen te schrijven in de nieuwsbrief. **Wil je meedoen - laat on dat even weten (info@ecwesterveld.nl)**. In het volgende geven we nog een tip voor een interactieve website van de overheid over aardwarmtepompen.

We attenderen nog even op een aardige publicatie van de rijksoverheid:

Kan ik een warmtepomp met aardwarmte toepassen voor mijn woning?

Het rijk (RVO) heeft een geavanceerd maar gemakkelijk te gebruiken reken-tool beschikbaar gesteld om bovenstaande vraag voor je woning beantwoord te krijgen. Ga naar de website: [WKO-bodemenergietool. Ontdek de mogelijkheden van bodemenergie. \(wkool.nl\)](http://WKO-bodemenergietool.Ontdek.de.mogelijkheden.van.bodemenergie.wkool.nl) (CTR + clicken). Je wordt door een overzichtelijk men geleid. Er wordt een check gedaan of aardwarmte in je woongebied gebruikt kan worden. Er volgt een vragenlijst over je woning, het label, het huidige gasverbruik enz. Vul dan de tarieven in voor gas en elektriciteit die je betaalt. Je kan de keuze maken of je nog gas houdt. Vervolgens wordt een volledige berekening gemaakt van investerings- en jaarlijkse energiekosten. Nog een klik en je hebt een overzichtelijke pdf. De site geeft veel bruikbare achtergrondinformatie. Een aanrader!

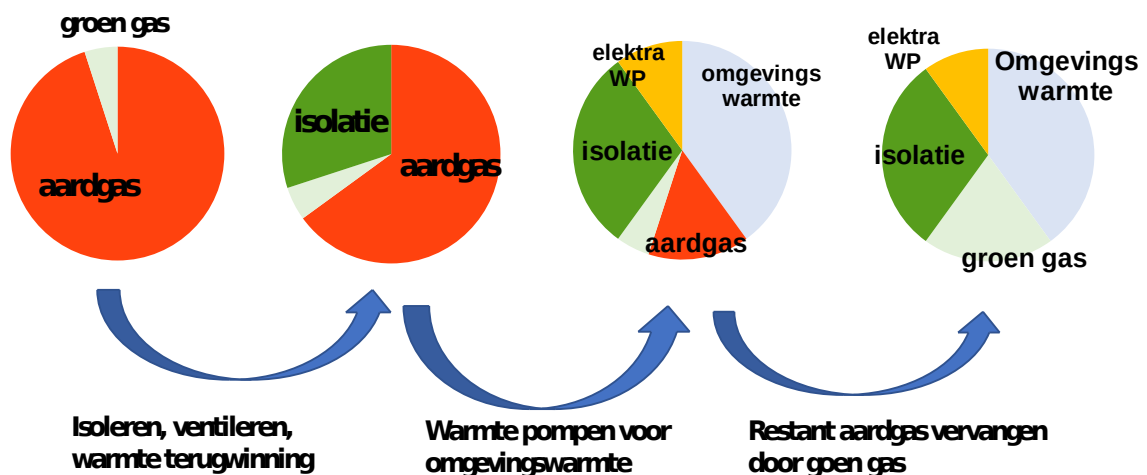
Groen gas seminar (4 maart) provinciehuis Drenthe. Geïnitieerd door de Drentse Kei, NMF, Energie Coöperatie Westerveld en de Provincie Drenthe

Het seminar begint met een toelichting van Alex Scheper op het beleid van de provincie Drenthe: Basis is reduce en recycle. Biodiversiteit staat boven aan. De provincie hanteert de biogroundstoffenpyramide (biocascaderingpyramide) voor reststromen en ziet een grote rol voor mestvergisting.

Erik van Eekelen van Duurzame Energie (DLV) neemt daarna het woord en de nadruk ligt op algemene uitleg over groen gas en biogas. Groen gas ontstaat na opwerking van het biogas en heeft dezelfde kwaliteit als aardgas. Ook uitleg over monomestvergisting en co-vergisting. Co-vergisting heeft een slechte naam maar dat is niet terecht. Mogelijke geurbelasting bestaat alleen bij opslag en nabewerking. Voordeel van monomest: geen geur want een gesloten systeem. Dit is vaak onbekend bij omwonenden. Goede bio grondstoffen (voorheen biomassa) blijken redelijk zeldzaam. Bermgras is bijvoorbeeld vaak verontreinigd.

Landelijk blijkt nog maar 2% van de mest gebruikt te worden voor vergisting, terwijl in Drenthe 10%! Hier liggen dus nog kansen!!! Neem in vroeg stadium contact op met omwonenden. Onbekend maakt onbemind. SDE++ subsidie nodig maar niet altijd zeker.

Evert Blomsma van de Energie Coöperatie Westerveld maakt de plaats van (groen) gas in de warmtetransitie duidelijk aan de hand van grafische cirkels, gepositioneerd in de tijd. Nu wordt er nog veel gas gebruikt maar gaandeweg door o.a. isolatiemaatregelen, warmtepomp en zonnepanelen zal de behoefte minder en minder worden en is er nog maar een klein 'taartpuntje' groen gas nodig in 2050, zoals te zien in de laatste cirkel van onderstaande afbeelding.

Afsluitend voor de pauze is er nog een paneldiscussie waarin de Gemeente de Wolden groen gas als belangrijk en betaalbare energiedrager ziet en gaan ze daar in gesprek met de burger. Het Energiefonds Drenthe wordt genoemd als mogelijke financieringsondersteuning voor groengas projecten. Laat je goed voorlichten is het devies! Er is kapitaal. Als laatste wordt gepleit voor een monitoringsysteem om overzicht te krijgen wat er al gebeurt en waar het proces blijft hangen.

Na de pauze zijn er verschillende workshops te bezoeken.

Eddy Veenstra van RENDO: in 2030 de ambitie om al 100% groen gas in het net te voeden! Uit een combinatie van co- en monomestvergisting. Verwarmen van grote gebouwen wordt wel een grote opgave en hij verwacht concurrentie van de transportsector. Regionaal produceren is ook regionaal consumeren. Hij ziet een grote rol voor coöperaties (opkoop certificaten) en gemeente. Gasinfrastructuur kan volgens hem nog 100 jaar mee. Als laatste pleit hij voor een fiscaal onderscheid tussen groen gas en aardgas.

Harm de Kroon van Coöperatie Wijnjewoude Energie Neutraal vertelt ons over de inspanningen om een lobby op te starten bij EZK voor het verkrijgen van een passende SDE++ voor een grote vergistingsinstallatie in Wijnjewoude (25 boeren/ 1 miljoen m³ gas). Voor één vergistingsinstallatie op eigen erf is een hogere SDE ++ subsidie te verkrijgen dan voor de grote gezamenlijke onderneming wat nu het plan is. Hij pleit voor deze hogere subsidie en om de certificaten in de gemeenschap te behouden.

Als laatste is het de beurt aan Arjen Hoving van Melkveebedrijf Hoving. 300 Melkkoeien en 120 ha land. Hij wil graag een monovergister en heeft eindelijk de begeerde SDE++ beschikking binnen. Het past in de energie neutrale bedrijfsvisie en is stikstof reducerend. De koeien blijven echter de hoofdzaak. Bottleneck: dierenwelzijn (ziektes), nieuw vakgebied en mogelijk achterblijvend rendement.

De Transitievisie warmte – zigzagbeleid van overheid?

Nagenoeg alle inwoners in Nederland krijgen met de transitie warmte te maken en zullen woningen op andere wijze dan met aardgas moeten verwarmen. Ook in Westerveld. Reden genoeg om over dit onderwerp te schrijven. Hieronder citeren we uit verschillende bronnen en geven de EC/W visie.

In de meeste huishoudens is aardgas nu nog een vanzelfsprekende keuze voor verwarmen, warm water en koken. Daar komt de komende 30 jaar verandering in. Volgens het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) van de overheid zullen geleidelijk alle wijken in Nederland van het aardgas gaan. De gemeenten zijn aangewezen om hierover de regie te voeren (www.aardgasvrijewijken.nl) geeft informatie over vormen van regie door de gemeente. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat elke gemeente voor het einde van 2021 een transitievisie warmte (TVW) heeft opgesteld. Daarin staat beschreven hoe, en langs welk tijdspad, een gemeente wijk bij wijk de woningen aardgasvrij gaat maken. De eerste Transitievisie Warmte gaat over de periode tot 2030. Volgens het Klimaatakkoord betreft dit een vijfde deel van alle gebouwen, ofwel 1,5 miljoen woningen en andere gebouwen. Toegepast op Westerveld gaat het dan om ca. tweeduizend woningen en gebouwen.

De gemeente Westerveld heeft opdracht gegeven aan adviesbureau RoyalHaskoningDHV om de Transitievisie Warmte op te stellen. Als onderdeel van dit werk zijn stakeholders geïnterviewd, zo-ook de EC/W. Op 18 januari 2022 heeft een debat in de gemeenteraad plaatsgevonden over de ambitie die de gemeente zich wil stellen voor de Transitievisie Warmte. *De EC/W heeft gebruik*

gemaakt van de spreektijd. Daarbij werd aangegeven dat voor oudere woningen (geschat 7000 in de gemeente) hybride verwarming, met warmtepompen en groen gas, een hoeksteen voor een betaalbare oplossing vormt. Warmtepompen halen warmte uit de lucht, de bodem of water; dat kan per woning of groep bijeen gelegen woningen of een appartementencomplex.

Volgens het klimaat plan zullen de gemeenten de wijken of buurten aanwijzen die voor 2030 van het aardgas afgaan (dus afsluiten van gas); er worden dan ook al de mogelijke warmte-alternatieven bekend. Inmiddels is deze draconische benadering op de helling gezet, onder andere door ervaringen zoals in het volgende voorbeeld: -

Een voorbeeld hiervan wordt door Programma Aardgasvrije Wijken gerapporteerd: proeftuin Garyp van de Friese gemeente Tytsjerksteradiel. Ondanks dat er al tachtig woningen van het aardgas af zijn doordat ze volledig geïsoleerd zijn en er een elektrische warmtepomp is geïnstalleerd, wordt er nu voor een andere aanpak gekozen. De gemiddelde investering in de proeftuin is tot nu toe 26.000 euro. Maar het oorspronkelijke plan om woningen in één klap aardgasvrij te maken wordt nu losgelaten, voor veel woningen blijkt dit té duur (www.Warmte365.nl). In samenspraak met de bewoners is er daarom gekozen voor een extra optie met hybride oplossingen.

De investering is voor een groot deel van de woningen, met name de woningen na de oorlog tot de jaren '70 gebouwd zijn, ongeveer 26.000 euro. Bij woningen gebouwd voor 1945 is de investering zelfs nog veel hoger dan 40.000 euro, vooral wanneer de woning geen spouwmuur heeft. Volgens de aanpak van de overheid worden woningen daarom nu eerst 'aardgasarm' gemaakt, zodat ze later met een paar aanpassingen toch van het aardgas af kunnen [EC/W door geleidelijke vergroening van het gasnet zoals door Rendo wordt gepropageerd, is dit dus niet nodig- een enorme kostenbesparing voor de betrokken woningen]. Overigens zien we groen gas steeds vaker genoemd als onderdeel van de oplossing (zie ons artikel over het Groen Gas Seminar bij de provincie, in deze nieuwsbrief). *Er is dus duidelijk sprake van wijziging in het beleid van de overheid.*

Het regionale RENDO-gasnet bevat nu al 10% groen gas en omdat het totale gasverbruik door isolatie en warmtepompen zal dalen, en er groen gasprojecten bij komen (gaan we vanuit), zal er straks geen aardgas meer in het net zijn (zie artikel hiervoor: *de cirkeldiagrammen van de energietransitie*). Dit gaat dus helemaal niet per wijk maar betreft alle op gas aangesloten woningen.

Groen gas is een privilege van het landelijk gebied met veel groen, land en weinig woningen - voor steden in het westen is groen gas geen oplossing maar daar is industriële restwarmte beschikbaar. Woning- en gebouweigenaren kunnen met isoleren aan de slag en kijken of en wanneer ze van de gasaansluiting af kunnen - ook dit gaat niet per wijk maar per woning. Uiteraard zal elke compacte groep woningen naar een gemeenschappelijke oplossing kunnen kijken als dit investeringskosten en jaarlijkse energiekosten kan verminderen - denk aan een collectieve warmtepomp die warmte uit de bodem, lucht of uit oppervlaktewater onttrekt. Óf, hoge-temperatuur warmteopslag in de zomer voor gebruik in de winter (er wordt al mee geëxperimenteerd).

Moeten we ons zorgen maken? Ja en Ja en Ja:

Ja 1: Het elektriciteitsnet in onze regio is onvoldoende voor elektrische auto's, warmtepompen en voor zon- en wind projecten. Er is geen duidelijkheid van de provincie/gemeente hoe en langs welk tijdsfad dit wordt opgelost. PriceWaterCoopers (PWC) berekende in opdracht van de overheid dat de landelijke netverzwaring tot globaal 2x de huidige capaciteit, 103 miljard euro gaat kosten en dat er voor de realisatie geen menskracht voldoende is om gelijke tred te houden met de energietransitie.

Ja 2: Stel u heeft straks geen gas aansluiting. Wat gebeurt er dan als het elektriciteitsnet uitvalt? Een dieselaggregaat zoals nu al bij enkele bedrijven in Nederland is ingezet? (Bericht in FD-januari 22).

Ja 3: Stel dat je succesvol van het gas gaat, dan gebruik je dus alleen elektriciteit. Je hebt, met vele anderen, het gasverbruik verschoven naar elektriciteitsverbruik. Om dit op te wekken worden voorlopig kolen en aardgas gebruikt - met een dubbele CO2 uitstoot per kWh t.o.v. de cv gasketel - en dan nog een beetje energie wind en zon waarover industrie, datacenters en waterstof export een bittere strijd zullen voeren.

Over regievoering door gemeenten:

De EC/W stelt dat woningeigenaren in onze gemeente al lang bezig zijn met isoleren en installeren van warmtepompen, getuige de daling van gasverbruik van ca 25% tussen 2013 en 2019. Landelijk ligt de jaarlijkse daling van het gasverbruik op 2% per jaar en dit lijkt zich voort te zetten.

Wij zien geen 'regie-taak' bij de gemeente/overheid om voor u te beslissen wat u moet doen met uw woning. Wij zien wel belangrijke regie-taken voor de overheid/gemeente als volgt:

(1) in het monitoren/publiceren van de voortgang van de energietransitie met een publiek informatiesysteem over energieverbruik, aantallen warmtepompen, investeringen enz. alles t.o.v. een basisjaar waarin aardgas nog dominant was (bijvoorbeeld 2010).

(2) Toezicht op woningcorporaties op het verduurzamen van het huurwoningbestand, met voortgangsmonitoring,

(3) Voorlichting en advies voor woning/gebouw eigenaren (zie Energiecoaches eerder in deze nieuwsbrief).

(4) ondersteuning van achterblijvers die de transitie niet kunnen betalen.

Uiteraard dienen collectieve buurt/wijk initiatieven en ontwikkelingen te worden gesteund met studie, advies en financiering.

Het systeem van energiecoaches is te klein voor de 6-8000 woningen en gebouwen en dient in aantal vergroot te worden en uitgebreid te worden met professioneel opgeleide adviescoaches - er moet echt aan een 100 vrijwilligers gedacht worden en een motiverende vrijwilligersvergoeding en behoorlijke verzekering. Ook kleine bedrijven moet dan bediend kunnen worden.

Oproep: We vragen de lezers om te reageren met vragen en opmerkingen over de energie- en warmtetransitie. We zullen die verwerken en terug rapporteren en zo nodig onze eigen inzichten ermee aanscherpen. ----- Artikel door Evert Blomsma

Help ons !!!

Ondersteun ons werk en word lid.

Ga naar onze website www.ecwesterveld.nl en meld je aan!

Wij zoeken ook nog bestuurlijke ondersteuning, bijvoorbeeld voor:

PR zaken en bouwkundige adviezen

Energie Coöperatie Westerveld U.A.
Tusschendarp 5 7981BL DIEVER
©2022

LET OP! adreswijziging
www.ecwesterveld.nl, info@ecwesterveld.nl
